

# Prstová abeceda

Eva Rádlová

*Katedra speciální pedagogiky PdF UP, Olomouc*

TARCSIOVÁ, D. *Prstová abeceda*. Bratislava: Effeta – stredisko sv. F. Saleského v Nitre, 2002. ISBN 80-968584-4-0

Minulého roku přibyla do rodiny slovenských titulů se surdopedickou tematikou útlá publikace, pro jejíž náplň si autorka z velkého množství forem komunikace sluchově postižených zvolila komunikační systém velmi známý, nicméně leckdy opomíjený, prstovou abecedu. Snahou autorky publikace, PaedDr. Dariny Tarcsiové, CSc., vedoucí Katedry pedagogiky sluchově postižených na PdF UK v Bratislavě, bylo popsat uvedený komunikační systém z pohledu historického i současného tak, aby přiblížila čtenáři jeho využití v každodenním životě neslyšících i jeho místo v teorii a praxi surdopedické.

Zvolené téma je v publikaci, která vyšla nákladem sto dvaceti kusů, zpracováno na padesáti třech stranách v rámci třech kapitol. V kapitole první (*Prstové znaky*) autorka charakterizuje uměle vytvořené komunikační systémy sluchově postižených jako prstové znaky a tento termín následně užívá v celé publikaci.

Jádro publikace tvoří kapitola druhá (*Prstová abeceda – najznámejší systém prstových znakov*). Prstová abeceda je zde definována jako nejznámější systém prstových znaků. Uvedeny jsou také termíny, jež mohou být pro její označení ekvivalentně užívány. Úvodní část kapitoly je věnována historickému pozadí vzniku prstových abeced. Autorka zmíněnou látku rozvíjí ve třech liniích, ve kterých v historii, nezávisle na sobě, vznikaly výchozí prstové abecední systémy. Popisuje neznámější abecedu Bonetovu, která byla východiskem většině dnešních jednoručních abeced, nejméně známou abecedu Borgovu a dvouruční prstovou abecedu. Dále se již autorka soustřeďuje na prstové abecedy v souvislosti s jejich aktuálním užíváním. Zařazuje obrazová schémata různých národních prstových abeced, včetně mezinárodní jednoruční prstové abecedy. Více prostoru věnuje autorka samozřejmě situaci ve svém domácím prostředí, tedy otázkám využívání prstové abecedy na území Slovenska.

V podkapitole 2.4 jsou diskutovány základní výhody a nevýhody jednoruční i dvouruční prstové abecedy. Uvedeny jsou zde faktory, které ovlivňují využívání konkrétního typu prstové abecedy i situace, ve kterých je

tato abeceda užívána nejčastěji. Celá kapitola je uzavřena v podkapitole 2.5, kde autorka popisuje okolnosti využívání prstové abecedy v minulosti i v kontextu dnešních přístupů k edukaci sluchově postižených.

Kapitola třetí (*Osvojovanie si prstovej abecedy*) zpracovává problematiku nabývání kompetencí v užívání znaků prstové abecedy. Nejprve se touto otázkou autorka zabývá u dětí a následně i u studentů oborů specializovaných na pedagogiku sluchově postižených. Na tomto místě také uvádí metodiku, která umožňuje osvojení slovenské prstové abecedy v devíti lekcích. Za metodicky velmi zdařilý považujeme především základní princip, který určuje rozdělení souhlásek do jednotlivých lekcí. Jedná se o princip kontrastu, kdy jsou v téže lekci zařazeny hlásky, které se výrazně liší tvarem. Účastníci lekce si tak souhlásky lépe zapamatují a nedochází k jejich záměně. Celá publikace je následně uzavřena slovní deskripcí všech znaků slovenské jednoruční prstové abecedy.

V recenzované publikaci autorka cituje reprezentativní vzorek slovenské i cizojazyčné literatury. Texty jsou doplněny obrazovým i fotografickým materiálem. Po přečtení publikace můžeme konstatovat, že autorka svého cíle, vyplnit publikační mezeru v oblasti problematiky prstové abecedy, dosáhla. Dokázala poutavě a úspornou formou, na malém prostoru, zprostředkovat laikům i odborníkům cenné informace a podněty. Recenzovanou publikaci považujeme za velmi zdařilou.